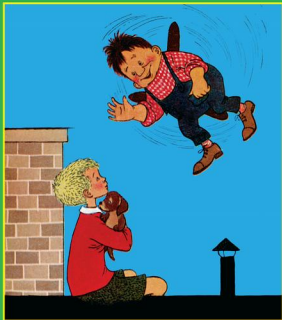

ASTRID LINDGRENOVÁ

*Karlsson
zo strechy*

Karlsson zo strechy

Astrid Lindgrenová

Karlsson zo strechy

slovar

Copyright © Saltkråkan AB / Astrid Lindgren 1955
Illustration © Ilon Wikland
Translation © Jozef Zelizňák 2008
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2008

Všetky zahraničné práva vlastní Saltkråkan AB, SE-181 10 Lidingö, Sweden;
e-mail nils.nyman@saltkrakan.se
Ďalšie informácie o knihách Astrid Lindgrenovej nájdete na www.astridlindgren.net

ISBN 978-80-8085-492-8

OBSAH

Karlsson zo strechy	7
Karlsson stavia vežu	21
Karlsson sa hrá na stan	34
Karlsson uzatvára stávkku	50
Karlsson špekuluje	75
Karlsson sa hrá na strašidlo	98
Karlsson čaruje so psom, ktorý špekuluje	121
Karlsson ide na narodeninovú oslavu	142

Karlsson zo strechy

Na celkom obyčajnej ulici v Štokholme, v celkom obyčajnom domčeku býva celkom obyčajná rodinka Svantessonovcov. Celkom obyčajný tato a celkom obyčajná mama a tri celkom celkom obyčajné deti – Bosse, Beta a Braček.

„Ja nie som len nejaký taký obyčajný Braček,“ hovorí Braček. Určite klame. Je celkom obyčajný. Na svete je dosť veľa sedemročných modrookých chlapcov s nosom ako placka, so špinavými ušami a nohavicami večne roztrhanými na kolenách. Braček je celkom obyčajný. O tom niet pochýb.

Bosse má pätnásť rokov, rád hrá s chlapcami futbal a zo školy nosí len zlé známky. Takže aj on je celkom obyčajný. Beta má štrnásť, vlasy zapletené do vrkoča ako iné celkom obyčajné dievčatá.

Celý dom má len jedného neobyčajného obyvateľa. Je ním Karlsson zo strechy. Karlsson žije hore na streche. Už len to je na Karlssonovi dosť neobyčajné. Inde vo svete to je možno inak, v Štokholme však na streche takmer nikdy nikto nebýval. Karlsson tam býva. Malý, tučnučký, samolúby páňko, ktorý vie lietať. Lietadlom a helikoptérou dokáže lietať každý, ale Karlsson lieta celkom sám. Jednoducho zatočí gombíkom niekde na pupku a šup, na chrbte sa mu spustí dômyselný motorček. Karlsson chvíľku postojí, počká, kým sa motor poriadne neroztočí, a potom vzlietne a vznesie sa elegantne ako dáky dôležitý šéf a človek si hneď predstaví dôležitého šéfa s motorom na chrbte.

Karlssonovi sa v jeho malom domčeku veľmi páči. Večer zvykne sedávať na schodíkoch do domu, fajčí fajku a počíta hviezdy. Samozrejme, hviezdy vidíte oveľa lepšie zo strechy než z inej časti domu, veď je až čudné, prečo nebýva viac

ľudí na streche. Podnájomníci však nevedia, že na streche sa naozaj dá bývať. A ani len netušia, že hore na streche býva Karlsson, veď je dobre ukrytý za veľkým komínom. A väčšina ľudí by si taký malý domček, ako má Karlsson, nevšimla, ani keby oň priam zakopla. Bol raz jeden komínár, ktorý si Karlssonov dom všimol, keď sa chystal vymiešť komín.

„Zvláštne,“ zahundral sám pre seba, „je tu dom. Človek by neveril, ale tu na streche naozaj máme dom. Ako sa sem len dostal?“

Potom však začal vymetať komín, na Karlssonov domček celkom zabudol a už nikdy si naň nespomenul.

Keď Braček Karlssona spoznal, začali sa preňho zábavné časy. Kamkoľvek Karlsson zaletel, všade naňho čakalo dáke dobrodružstvo. Možno sa aj Karlsson v Bračekovej spoločnosti cítil dobre, lebo nech je, ako chce, bývať celkom sám v domčeku na streche bez toho, aby niekto o vás čo len tušil, nie je veľká zábava.

Prezradím vám, ako sa Karlsson s Bračekom stretli.

Bol zasa jeden z tých škaredých dní, keď byť Bračekom nie je ani trochu fajn. Byť Bračekom bývala kedysi veľká zábava. Mama aj tato ho ľúbili a celá rodina svojho miláčika rozmaznávala, ako sa len dalo. V ten deň však dostal vynadané najprv od mamy za novú dieru na nohaviciach, Beta mu povedala „Vypadni, krpec“ a tato naňho kričal, lebo prišiel neskoro zo školy.

„Nemáš sa čo len tak potulovať po uliciach.“

Že vraj sa potuluje po uliciach! Tato vôbec nechcel počuť, že Braček stretol psíka. Milučkého, krásneho psíka, ktorý Bračeka oňuchal, zavrtil chvostom a tváril sa, že by bol celkom rád, keby si ho Braček zobral k sebe domov.

Ak by záležalo len na Bračekovi, neváhal by ani sekundu. Tato a mama však o psovi v dome nechcú ani počuť. A okrem toho sa zrazu odnikiaľ vynorila nejaká tetka, zakričala: Riki, sem pod', a Braček pochopil, že tento pes nikdy nebude patriť jemu.

„Akoby človek v živote nemohol mať psa,“ zamračil sa Braček v ten deň, keď všetko bolo škaradé. „Mama, tato, Bosse aj Beta, každý z vás niekoho má, len ja nemám nikoho.“

Mama ho pohladkala po hlave. „Braček, veď ty máš každého z nás.“

„Len som si to nejako nevšimol,“ zamračil sa Braček ešte väčšmi, lebo sa zrazu naozaj cítil tak, akoby nemal nikoho na celom šírom svete.

Niečo však predsa mal. Mal vlastnú izbu, do ktorej sa mohol zavrieť, keď chcel byť sám.

Bol jasný jarný večer a okno mal otvorené do korán. Biele záclony akoby kývali malým bledým hviezdičkám hore na nebi. Braček sa postavil k oknu. Myslel na psíka a skúšal uhádnuť, čo te-

raz asi robí. Leží v nejakom košíku v nejakej kuchyni? A sedí pri ňom na koberci nejaký chlapec – iný chlapec než Braček –, hladká ho po huňatej hlavičke a prihovára sa mu: Riki, ty moje zlaté šteniatko?

Braček si sťažka vzdychol. Vtedy zrazu začul, ako niečo zavrčalo. Vrčanie bolo čoraz silnejšie a kde nič, tu nič popred okno pomaly preletel nejaký tučný pánko. Bol to Karlsson zo strechy, to však Braček vtedy ešte nevedel.

Karlsson sa na Bračeka na chvíľu zahľadel a plachtil ďalej. Spravil oblúčik nad strechou oproti, obletel komín a nasmeroval si to späť k Bračekomu oknu. Nabral rýchlosť a popred Bračeka presvišťal takmer ako malá stíhačka. Potom niekoľkokrát preletel zľava doprava a sprava doľava, Braček sa len ticho pozeral a žalúdok mu stískalo od vzrušenia. Ved' sa predsa nestáva každý deň, aby pred vaším oknom poletoval malý tučný pánko. Napokon Karlsson celkom blízko okenného rámu spomalil.

„Hopsa hejsa,“ pozdravil. „Môžem tu na chvíľu pristáť?“

„Nech sa páči,“ prikývol Braček. „Nie je ťažké takto lietať?“ spýtal sa, keď si Karlsson sadol.

„Pre mňa nie,“ zatváril sa dôležito Karlsson. „Pre mňa to je celkom ľahké. Som najlepší umelecký lietač na svete. Ale hocijakému čaptošovi by som neradil, aby sa ma pokúšal napodobniť.“

Braček cítil, že on sám je *hocijaký čaptoš*, a v tej chvíli sa rozhodol, že sa nebude pokúšať lietať ako Karlsson.

„Ako sa voláš?“ spýtal sa Karlsson.

„Braček,“ odpovedal Braček. „Hoci v skutočnosti sa volám Svante Svantesson.“

„Len si to predstav, ľudia sa volajú všelijako. Ja sa volám Karlsson,“ predstavil sa Karlsson. „Len Karlsson a nič viac. Hopsa hejsa, Braček.“

„Hopsa hejsa, Karlsson.“

„Koľko máš rokov?“ spýtal sa Karlsson.

„Sedem,“ odpovedal Braček.

„Dobre. Len tak ďalej,“ poradil mu Karlsson.

Rýchlo prehodil svoju tučnú nohu cez okienicu a vliezol do izby.

„Koľko máš rokov?“ vyzvedal Braček, lebo sa mu zdalo, že Karlsson sa správa dosť detinsky na to, aby bol ujo.

„Koľko rokov mám ja?“ začudoval sa Karlsson. „Som muž v najlepších rokoch, to je všetko.“

Braček presne nevedel, čo to znamená byť mužom v najlepších rokoch. Chvíľu rozmýšľal nad tým, či sám nie je mužom v najlepších rokoch, hoci o tom nevie, a opatrne sa opýtal:

„Ktoré roky sú najlepšie?“

„Všetky,“ spokojne prikývol Karlsson. „Aspoň čo sa mňa týka. Som pekný a múdry a tak akurát tučný muž v najlepších rokoch.“

Potom vzal z poličky Bračekov parný stroj.

„Nezapneme ho?“ navrhol.

„Tato mi to zakázal,“ zavrtil hlavou Braček. „Keď ho zapnem, vždy musí byť pri mne on, alebo Bosse.“

„Tato, alebo Bosse, alebo Karlsson zo strechy,“ presvedčivo konštatoval Karlsson. „Najlepší majster parných strojov na svete, presne taký je Karlsson zo strechy, to môžeš tatovi odkázať.“

Vzápätí vzal fľaštičku, ktorá tam stála, nalial z nej do stroja lieh a zapol ho. Hoci bol najlepší majster parných strojov na svete, podarilo sa mu na poličku vyliat celé jazierko liehu, ktoré začalo horieť, a okolo parného stroja zrazu poskakovali veselé modré plamene. Braček skríkol a priskočil k nemu.

„Pokoj, len pokoj,“ povedal Karlsson a zachytil Bračeka buclatou rukou.

Braček však nemohol zostať pokojný, keď videl, ako polička horí. Chytil starú handru a udusil ňou plamene. Tam, kde ešte pred chvíľou tancoval oheň, zivali z poličky na Bračeka veľké, škaredé flaky.

„Len sa pozri, ako teraz polička vyzerá,“ ustarostene si vzdychol Braček. „Čo na to povie mama?“

„Ach, taká maličkosť,“ mávol rukou Karlsson zo strechy. „Zopár bezvýznamných flakov na poličke. Odkáž mame, že polička je len vec.“

Kľakol si na kolená vedľa parného stroja a oči sa mu rozžiarili.

„Teraz to pôjde parádne.“

A tak sa aj stalo. Parný stroj sa parádne rozbehol. A bol to ten najkrajší a najlepší stroj na svete a Karlsson sa tváril tak pyšne, akoby ho zostrojil on sám.

„Musím skontrolovať bezpečnostný ventil,“ povedal múdro Karlsson a pustil sa do odkrúcania malej skrutky. „Keď neskontroluješ bezpečnostný ventil, vždy sa stane nešťastie.“

Stroj rapotal ďalej. A rapotal čoraz rýchlejšie a rýchlejšie a rýchlejšie, rap-rap-rap. Napokon to už znelo ako cval a Karlsson žiaril. Braček prestal myslieť na zničenú poličku, bol šťastný, že má

parný stroj a Karlssona, najlepšieho majstra parných strojov na svete, ktorý tak dobre skontroloval bezpečnostný ventil.

„Tak, tak, Braček,“ povedal Karlsson, „toto je paráda! Najlepší majster parných strojov na sve...“

Viac už povedať nestihol, lebo sa ozval strašný rachot a zrazu už nemali parný stroj, len kúsky parného stroja roztrúsené po celej izbe.

„Vybuchol,“ povedal Karlsson s nadšením, akoby sa práve stalo to najlepšie, čo sa parnému stroju môže stať. „Skutočne, vybuchol! To bol rachot, čo?“

Braček sa však nedokázal tešiť s ním. Do očí sa mu tísli slzy.

„Môj parný stroj,“ zavzlykal, „sa rozbil.“

„Je to len vec,“ mávol Karlsson bezstarostne svojou tučnučkou rukou. „Onedlho dostaneš nový.“

„Odkiaľ?“ začudoval sa Braček.

„Mám takých tisíc u mňa hore.“

„Kde u teba hore?“ čudoval sa ďalej Braček.

„Hore u mňa, v dome na streche,“ prezradil mu Karlsson.

„Ty máš na streche dom?“ prestal vzlykať Braček. „A tam máš tisíc takých parných strojov?“

„No aspoň niekoľko sto určite,“ povedal Karlsson.

„Ach, tak rád by som sa ta išiel pozrieť,“ usmial sa Braček. Znelo to veľmi krásne - na streche môže stáť dom a Karlsson v ňom býva.

„Dom plný parných strojov,“ zasníval sa Braček. „Niekoľko sto parných strojov.“

„No, nemám presne spočítané, koľko mi ich ešte zostalo, ale aspoň desať ich mám určite,“ povedal Karlsson. „Občas nejaký z nich vybuchne, ale desať ich tam je.“

„Nemohol by si mi jeden dať?“ usmial sa Braček.

„Jasné,“ prikývol Karlsson. „Jasné.“

„Hneď teraz?“ spýtal sa Braček.

„No, musím ho najprv prezrieť,“ odpovedal Karlsson. „Skontrolovať bezpečnostný ventil a tak. Pokoj, len pokoj! Dám ti ho nabudúce.“

Braček začal zbierať zvyšky toho, čo bolo predtým parným strojom.

„Neviem, čo povie tato,“ zašomral.

Karlsson prekvapene zdvihol obočie.

„Na parný stroj?“ začal. „Je to len vec, kvôli ktorej si vôbec nemusí robiť starosti, to mu odkáž. Povedal by som mu to sám, keby som mal čas tu naňho počkať. Teraz však musím ísť domov a postarať sa o svoj dom.“

„Bola s tebou zábava,“ povedal Braček, „hoci parný stroj... Prídeš ešte niekedy?“

„Pokoj, len pokoj,“ povedal Karlsson a pokrútil gombíkom, ktorý mal niekde na pupku. Motor zakašľal a Karlsson len ticho stál a čakal, kedy sa rozbehne. Potom vzlietol a urobil po izbe zopár oblúčikov.

„Motor sa zadrháva,“ postážoval sa. „Musím ísť do dielne a nechať ho premazať. Samozrejme, že by som to mohol urobiť aj sám,“ povedal, „lebo som najlepší majster motorov na svete, ale nemám čas... nie, myslím, že sa pôjdem uložiť do dielne.“